

DOZWOLENIE (179) *sb n*

Oba o oraz pierwsze e jasne; w końcowym e wahania.

sg N dozwolenié (13); -é (2) *Calep*, -(e) (11). \diamond *G* dozwoleniã (71), dozwolenio (1) *MetrKor* 40/824; -(a) : -o *MetrKor* (1 : 1); -ã (63), -(a) (8). \diamond *A* dozwolenié (22); -é (3), -e (1), -(e) (18); -é *OpecŻyw*, -é : -e *SarnStat* (2 : 1). \diamond *I* dozwoleniem (37), dozwolenim (30); -em *TarDuch*, *Leop*, *UstPraw* (2), *BibRadz*, *RejPos*, *BudBib*, *ModrzBaz*, *NiemObr*, *WujNT*, *SarnStat* (8), *SkarKaz*; -im *MetrKor*, *LibMal* (3), *KromRozm*, *GroicPorz* (4), *KrowObr*, *OrzRozm*, *BiałKaz*, *SkarŻyw* (4), *StryjKron* (2); -em : -im *LibLeg* (4 : 3), *BielKron* (8 : 3), *Mącz* (1 : 3), *SkarJedn* (2 : 2), *ZapKościer* (3 : 1); -e : -é- *SarnStat* (6 : 2), -(e)- (28). \diamond *L* dozwoleniu (1). \diamond *pl A* dozwoleniã (3). \diamond *L* dozwoleniach (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVII (z Cn) w s.v. doznać i dozwolić*.

*Pozwolenie, zezwolenie, wyrażenie zgody, zgoda, dopuszczenie, nieprzeszkodzenie, niesprzeciwienie się; licentia Mymer¹, BartBydż, Cn; concessus, permissus Mącz, Calep, Cn; venia Mącz, Calep; comteatus, permissio Mącz, Cn; admissio, indulgentia, missio, permissa Mącz; concessio, facultas, potestas Cn (179) : Licentia. Dozwolenie. Mymer¹ 12v; BartBydż 82; A natichmiał na dozwolenie Alexandrowo szymował y wygrał *HistAl* D4; *GroicPorz* i3v; *Mącz* 225c; *Calep* 230b, 785b, 1109a; Papiełskie dozwolenie. *WujNT przedm 3 marg*.*

dozwolenie czego (3): Iełli lubo wałzemu maiełtatowi/ ia wziãwłzy dozwolenie szymowania pirwłzy raz pocnę *HistAl* D4; *BielKron* 395, 445v.

dozwolenie od kogo (7): *MetrKor* 46/117v; Stronã kłóra łye rozumie być obciãżona/ bęđzie łobie żãdãłã od Sęđzięgo dozwolenia ná odłtãpienie y ná poradzenie *GroicPorz* bb3, i3v; *BielKron* 346v, 453v; *RejPos* 120; *SkarŻyw* 211.

dozwolenie ku czemu (2): Princypał moy przodkiem dżiękuie zã dozwolenie ku odłtãpieniu *GroicPorz* bb3.

dozwolenie na co (6): *GroicPorz* bb3; Słyszãc to Kaźmierz połłãł połły do Celãrzã Fryderykã o dozwolenie korony ná krolełstwo Czełskie *BielKron* 395; *SkarŻyw* 211; *LatHar* 126, 127; *WujNT przedm 3*.

cum inf (4): *OpecŻyw* 29v; I on teź od nał profzil dozwolienya. wałłã ziemy kazieli [lege: kazić]. *MetrKor* 46/117v; *Mącz* 225b; *WujNT* 860.

W charakterystycznych połączeniach: dozwolenie cesarskie (4), *istca* (2), *krola, krolewskie* (10), *matki, ojca, ojcowskie, rodzicow, żony* (5), *pana (-ów) (dziedzicznego), pańskie* (15), *papieża, rzymskiego biskupa, stolice apostolskiej, papieskie, biskupie* (13), *przyjaciół* (3), *rad (koronnych)* (5), *sejmowe* (1), *senatu rzymskiego* (1), *synodowe* (1), *sęđzięgo* (8), *starosty* (3).

Zwroty: »dać dozwolenie« (2): Iã niektorzy kãplani [...] kłorym ná łłuchãnie łpowieđzi [...] Apołłolka łłolicã dãłã dozwolenie. *LatHar* 126; *WujNT* 860.

»mieć dozwolenie« (5): iź nie wolno s kupiãmi iechãć/ áź od Krolã bęđzie miał dozwolenie. *BielKron* 453v, 346v; *Mącz* 179a; *RejPos* 120; Iãko ty niemãiac od Rzymłskiego Bilkupã/ [...] żãdnego ná kazãnie dozwolenia/ łmiełz náucźãć ludzie *SkarŻyw* 211.

»otrzymać dozwolenie« (1): A gdy otrzyma dozwolenie ku odłtãpieniu/ [...] dżiękuie Sęđziemu *GroicPorz* i3v.

»wziąć, brać dozwoleńie« [szyk zmienny] (9 : 2): wziąwfzy dozwoleńie iachał s Kandeolem Alexander. *HistAl* L6, D4; Ieft zwyczaj [...] iż przed tym Sądem/ niż kto pocznie fwoię rzecz fprawować/ przodkiem bierze dozwoleńie od Burgrábie *GroicPorz* i3v; *BielKron* 385v, 445v; *SkarŻyw* 36; *WujNT przedm* 3; *SarnStat* 200, 660, 919; *SkarKaz* 43b.

Wyrażenia przyimkowe: »bez, krom, okrom, przez dozwoleńia« (23 : 8 : 6 : 16): *OpecŻyw* 153v; *MetrKor* 40/824; *LibLeg* 6/157, 7/9; *LibMal* 1543/72v; *HistAl* C7; Kápłani nye máyą kázác bez dozwoleńia bifkupyego. *KromRozm III* I6 marg; *GroicPorz* i3v, i4, p4, q, z2v; Szołtyftwá nikt kupić niemoże bez dozwoleńia Páná Dzyedzicznego. *UstPraw* Fv, Bv, E, Fv, F2v [3 r.], F4v, H; *OrzRozm* I4v; *BielKron* 109v; Desertor miles, który krom odpráwy á dozwoleńia odyeżdži/ álbo który od fwych wćiekł. *Mącz* 388a, 1d; *KuczbKat* 215; *ModrzBaz* 100v; *SkarJedn* 106; *SkarŻyw* 89; *NiemObr* 25; *ActReg* 159; *ZapKościer* 1588/77v; *WujNT przedm* 3; Król nie ma kowác monety przez dozwoleńia [absque consensu *JanStat* 371] Rad. *SarnStat* 405, 119, 171, 173, 220, 372 (19).

»z dozwoleńia« (12): Ia kom ya nyesmloczyl cztherech brogow zytha kthore ony obraly sdosvolenyňa slachathney katharzyny Thurowskyey *ZapWar* 1509 nr 2057, 1545 nr 2646; Naktorego [starcia z nieprzyjacielem] pamiątkę zdozwoleńia Senatu Rzymkiego/ słup [...] na ratufzu poftawion był *KwiatKsięż* Nv; *RejPos* 76v, 100, 218v, 230v; *CzechRozm* 175, 254v; *SarnStat* 784, 1178; *SkarKaz* 119a.

»z, za dozwoleńiem« (27 : 39): *TarDuch* A5; *LibLeg* 6/79, 160, 7/33v [2 r.], 11/20v, 22v, 57; Item zeznała yfch perli [...] Cerno Grzegorz s zaftawyl we 3 grofchi v Marufchi [...] za yey dozwoleńiem *LibMal* 1547/134, 1547/132, 133v; *KromRozm III* Kv; *GroicPorz* p3, p3v, q4v, dd4v; *KrowObr* 8; Zá czyim dozwoleńiem [Quo permittente] ten dom budueicie? *Leop* 3.Esdr 6/11; *UstPraw* A, B4; *BibRadz* 3.Esdr 6/21; *OrzRozm* N4v; ále z dozwoleńiem poftolitego ludu wybráli wzyfscy [...] Dyktatorá *BielKron* 106v, 154v, 166v, 180v, 184, 210v (11); Permissu patris, Zá dozwoleńiem oycowskim. *Mącz* 26b, 226d [2 r.], 285b; *RejPos* 30v; *BudBib* 3.Esdr 6/21; *BialKaz* K; *ModrzBaz* 63v; *SkarJedn* [A*2]v, 251, 382, 385; *SkarŻyw* 161, 227, 310, 582; Co fię ftalo za dozwoleńiem Pana Podftarofćiego *ZapKościer* 1580/5v, 1585/68v, 1586/67v, 1587/69v; *StryjKron* 26, 627; y łobie [król Longobardyjski] one pánftwá zá dozwoleńiem Krolow Fráncufkich przywłafczył *NiemObr* 169; *WujNT kt*; *SarnStat* 28 [2 r.], 98 [2 r.], 186, 988, 990, 1251; *SkarKaz kt*.

~ *Zwrot*: »z dozwoleńiem mowić« (1): Bona venia dicere. S dozwoleńiem mówić. *Mącz* 26b.

Wyrażenia: »z dozwoleńia Boga ojca, bożego, boskiego, słowa bożego, za bożym dozwoleńiem, po boskim dozwoleńiu« [szyk 3 : 3] (1 : 1 : 1 : 1 : 1 : 1): Ale gdibich ya bil fwobodzien wietfchich flvzb nie vczynilbi zaden yakobich ya vczynyl slvzbe poftlve Chrzeszczyanstwv fa bozim dozwoleńiem. *LibLeg* 11/57, 10/147v; Iżbyś ty nigdy nádemną żadney mocy nie miał/ [...] To ieft/ z mocy á z dozwoleńia Bogá oycá mego niebiefkiego. *RejPos* 100; *CzechRozm* 175, 254v; *SkarKaz* 119a.

»z osobliwym, za osobnym dozwoleńiem, z, okrom osobliwego dozwoleńia« [szyk 3 : 1] (1 : 1 : 1 : 1): *MetrKor* 40/823; Wízákże to ma byđż zá ofobnym dozwoleńiem nálfzym [nostro ... consensu ad hoc specialiter accedente *JanStat* 745] *SarnStat* 988, 784, 1095.

»z dozwoleńia pańskiego«(3): á iuż był zoftał [czart] kfiążęciem fwiáthá tego z dozwoleńia Páńfkiego. *RejPos* 76v, 218v, 230v.

»za dozwoleńm praw« (1): Ná dobrego obywatelá należy/ żadnego zwycięstwá więcey łobie nieważyć/ iedno to/ ktore iest zá dozwoleńm praw [*quae parta est legibus*] nábyte *ModrzBaz* 63v. ~

Szeregi: »przez dozwoleńia i darowania« (1): vřtáviamy: áby żaden z Dnchownych y Swietckich nowego cłá nie pořtánawiał/ [...] przez dozwoleńia y dárowánia [*sine licentia et consensu JanStat* 60] nářzého *SarnStat* 396.

»darowizna, przywilej i dozwoleńie« (1): Tákże Pány/ Szłáchtę/ y Boiáry Ziem nářnych Litewřkich/ w dárowiznách/ Przywileioch/ y dozwoleńiách [*et concessionibus JanStat* 745] im przez nas dáných/ vdzielonych/ [*zachowamy*] *SarnStat* 988.

»dozwoleńie (i), dopuszczenie« [*szyk 4 : 3*] (7): Iuż mily řlugo boży mamy dopuřćzenie ij dozwoleńie wrocitz lie do ziemie náře *OpecŻyw* 29v; *Concessus*, *Dopuszczenie/ Dozwoleńie. Mącz* 45c, 169a, 217a, 226d, 480a; rořkázuiemy: áby řády Ziemřkie czřtřzy kroć do roku/ wedle pićrwřzego dozwoleńia [*concessionem JanStat* 453] y dopuřćzenia/ [...] były řádzone. *SarnStat* 717.

»dozwoleńie i list řwiadceny« (6): ták iż Stárořtowie y Dźierżawcy dóbr nářnych dozwoleńia y liřty řwiadceny [*licentiam et literas testimoniales JanStat* 1082] máią dáwać odchodzącemu *SarnStat* 200 [*idem* 660] 200, 660 [2 r.], 919 [2 r.].

»za pomocą i dozwoleńiem« (1): Rudolfus miał křiążętá niektore mocą przywieřć/ áby byli pořłuzni řtolcu Cefárřkiemu/ zá pomocą y dozwoleńiem Papiężá Grzegorzá. *BielKron* 184.

»oproc dozwoleńia i potwierdzenia« (1): Miniřtrowie kácerřcy biorą łobie vřząd kazánia y řzáfówánia Sákrámenty/ oproc dozwoleńia y potwierdzenia przełózonych kořćiołá powřzechnego. *WujNT* 452.

»przez dozwoleńia i rady« (5): Monety z któřégokolwiek křuřzcu przez dozwoleńia y rády [*consensu et consilio JanPrzyw* 15] Duchowných Pánów y Swietckich w Kroleřtwie Polřkim nie dopuřći kowác *SarnStat* 892 [*idem* 406] 28, 406 [2 r.], 892.

»z dozwoleńia (za dozwoleńiem) i (albo) rořkazania (-im)« (3): *KromRořm III Kv; SarnStat* 784; iż duřze ludzkie z Bořkiego rořkazánia y dozwoleńia vkázowác řię ludźiom mogą *SkarKaz* 119a.

»z wiadomořcią a (i) dozwoleńiem, okrom, przez wiadomořci a dozwoleńia« (3 : 1 : 1): *LibMal* 1543/72v; Tákí pozew z wiadomořcią á z dozwoleńim Sędźiego w ten czás bywa/ kiedy křto iest nieořyádlý *GroicPorz* p3, q4v, dd4v; *SarnStat* 660.

»za dozwoleńiem i wołá, krom dozwoleńia i wolej« [*szyk 3 : 1*] (3 : 1): zaprawdęby wielką chwałę [!] miał gdyby krom dozwoleńia y wolej nářzey Macedoniá řzádził *HistAl* C7; Pánowie y řzláchtá [...] Sémy [...] zá dozwoleńiem y wołá nářzá [*de consensu et voluntate JanStat* 113] máią odpráwiác *SarnStat* 28, 186, 990.

Synonimy: dopuszczenie, konsens, licencyja, wola, zgoda.

Cf **DOZWOLIĆ**, **NIEDOZWOLENIE**